

MRF 2024.327

Østre Landsrets dom af 13. november 2024, 15. afd., sag BS-13358/2024-OLR
(Gitte Rubæk Pedersen, Rikke Skovby og Thomas Kloppenburg (kst.))

E (adv. Christian Duus Ljørring) mod Gjensidige Forsikring (adv. Laurits Greve Holdt)

Forsikringstager havde ikke løftet bevisbyrden for, at skader på markafgrøder grundet sprøjtning med Roundup var forårsaget ved hærværk, og at der således var indtrådt en forsikringsdækket begivenhed.

En landmand, E, anmeldte den 6. maj 2022 under sin landbrugsforsikring ved et forsikringsselskab, Gjensidige Forsikring, at der var sket skade på markernes afgrøder som følge af hærværk. Skaderne var forårsaget af, at markerne var blevet sprøjtet med Roundup, og E forklarede, at Roundup - som hærværk - var blevet tilført en vandtank, der blev brugt til opbevaring af rent vand til påfyldning af marksprøjten. Gjensidige Forsikring meddelte den 7. juli 2022 afslag på dækning af den anmeldte skade på afgrøderne, da E's landbrugsforsikring ikke dækkede skader på landbrugsafgrøder på rod, medmindre der var tale om hærværk, og da forsikringsselskabet mente, at skaderne var selvforskyldte og ikke på grund af hærværk. E anlagde herefter sag mod forsikringsselskabet, og spørgsmålet om, hvorvidt der forelå en forsikringsdækket begivenhed (i form af hærværk), blev udskilt til særskilt behandling. Byretten fandt, ud fra en samlet bevismæssig vurdering, at E ikke havde sandsynliggjort, at skaden på afgrøderne var et resultat af hærværk, der i forsikringsbetingelserne var anført som skade forvoldt forsætlig og i ond vilje af en eller flere personer uden lovlig adgang. Byretten frifandt

herefter forsikringsselskabet. E ankede byrettens dom til landsretten. Landsretten bemærkede indledningsvist, at det var E som forsikringstager, der havde bevisbyrden for, at skaderne var forårsaget ved hærværk, og at der således var indtrådt en forsikringsbegivenhed. Landsretten fandt herefter, efter en samlet bevismæssig vurdering, at det ikke var sandsynliggjort, at det var en følge af hærværk, at de omhandlede marker var blevet sprøjtet med Roundup, og E havde derfor ikke godtgjort, at der var indtrådt en forsikringsbegivenhed. Landsretten lagde herved bl.a. vægt på, at der kun var én adgangsvej til ejendommen, at man skulle passere ejendommens stuehus for at komme til vandtanken ad denne vej, at de kemikalier, herunder Roundup, som anvendtes på ejendommen, blev opbevaret i samme rum, at det var den samme sprøjtemaskine, som anvendtes til at sprøjte de forskellige kemikalier ud på markerne, og at der ikke var oplysninger om, at der var observeret uvedkommende personer eller spor efter sådanne på ejendommen omkring det formodede gerningstidspunkt, ligesom der ikke var oplysninger om, at nogen skulle have et motiv til at skade E.

RETTEEN PÅ FREDERIKSBERG DOM

afsagt den 1. marts 2024

Sag BS-49651/2022-FRB

E

(advokat Christian Duus Ljørring)

mod

Gjensidige Forsikring

Denne afgørelse er truffet af dommerfuldmægtig Anders Høgh Povlsen.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen drejer sig om, hvorvidt den af E anmeldte skade på afgrøder, er en hærværksskade omfattet af den hos Gjensidige Forsikring tegnede forsikring.

Retten har forud for hovedforhandlingen besluttet, at spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en forsikringsdækket begivenhed, skulle udskilles til særskilt afgørelse, jf. retsplejelovens § 253, stk. 2.

Herværende dom vedrører således alene dette udskilte spørgsmål.

E

har nedlagt følgende påstand:

"Gjensidige Forsikring tilpligtes at anerkende, at der foreligger en dækningsberettiget skade i form af en hærværksskade og at yde forsikringsdækning iht. den af E's tegnede landbrugsforsikring med tilhørende betingelser."

Gjensidige Forsikring har nedlagt påstand om frifindelse.

Retten har modtaget sagen den 1. december 2022.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

E har ved police af 3. maj 2021 tegnet en landbrugsforsikring ved Gjensidige Forsikring.

Det fremgår af Gjensidiges forsikringsbetingelser 4481006 fra februar 2017 pkt. 44.2, at forsikringen ikke dækker skader på landbrugsafgrøder på rod, medmindre der er tale om hærværk.

Det fremgår endvidere betingelsernes ordforklaring, at "ved hærværk forstås skader forvoldt forsætligt (med vilje) og i ond vilje af personer uden lovlig adgang".

E anmeldte den 6. maj 2022, at der var sket skade på markernes afgrødder som følge af hærværk.

Gjensidige Forsikring meddelte den 7. juli 2022 afslag på dækning af den anmeldte skade på afgrøderne.

Gjensidige Forsikring meddelte den 12. september 2022, at man efter modtagelse af forsikringsaftagers supplerende bemærkninger og redegørelser ikke fandt grundlag for at ændre det af 7. juli 2022 meddelte afslag.

Forklaringer

E, A, G, C, D og B har afgivet forklaring.

E har forklaret, at han er landmand og har drevet landbrug på den pågældende gård siden 1987. Han har arbejdet med landbrug hele sit liv og driver forsat landbrug på gården. Han betragter sig selv som en erfarne landmand.

Han havde sprøjtet markerne den 20. april 2022, og den 30. april 2022 havde han bemærket nogle ændringer i afgrødernes farve. Markerne var som planlagt blevet sprøjtet med ukrudtsmidler.

Han havde drøftet problemet med A var hans konsulent og hjalp med bl.a. sprøjte- og gødningsplaner.

A kom den 6. maj 2022 på besøg og besigtigede markerne. A havde sagt, at det efter hans vurdering var Roundup, der var blevet sprøjtet med. Dette Kunne E ikke forstå, idet der efter planen ikke skulle sprøjtes med Roundup på daværende tidspunkt. Det gav ikke mening at anvende Roundup på de marker på det tidspunkt, idet sprøjtning med dette middel ville slå planterne ihjel.

Der var den 20. april 2022 anvendt ukrudtsmiddel og gødning.

Under besøget havde han og A inspiceret gødningstankene efter spor af Roundup, men det fandt de ikke tegn på. Under inspektion af buffertanken, havde A bemærket et løbespor, som ved efterfølgende analyse havde vist sig at være Roundup. Analyser af de beskadigede marker viste endvidere spor af anvendt Roundup. Sporet af Roundup var aftaget i samme rækkefølge, som markerne var blevet sprøjtet.

Der må kun være vand i buffertanken. Der må ikke være kemikalier i den. Han har aldrig hældt kemikalier i buffertanken. Buffertanken anvendes til påfyldning af marksprøjten, når denne skal bruge mere vand. Kemikalierne påfyldes injektoren på marksprøjten.

På dagen for sprøjtningen havde han skrevet ned, hvad der skulle sprøjtes med. Der var lagt for sprøjtningen, og efter sprøjtningen blev det noteret, hvad der var sprøjtet med og hvor meget.

Roundup var normalt at anvende om efteråret efter høsten, således at marken blev ryddet.

Hans kemikalier opbevares i kemikalerummet. Døren er altid låst. Han har ikke faste ansatte på gården men har medhjælpere i perioder. Det er kun ham selv, der anvender kemikalierne.

Han havde lavet en oversigt over, hvor meget Roundup, han havde anvendt. Der havde ikke været svind i lageret af Roundup, så det var ikke hans Roundup, der var blevet sprøjtet med. Skader som dem på markerne havde krævet 20 liter Roundup.

Den 10. maj 2022 havde han anvendt Roundup på markerne, så de kunne ryddes til såning af nye afgrøder i stedet for dem, der var blevet beskadiget.

Forsikringsselskabet havde afvist at udbetale erstatning, fordi de mente, at skaderne var selvforskyldte og ikke på grund af hærværk.

Han kan ikke have hældt Roundup i tanken ved en fejl, for han har aldrig hældt kemikalier direkte i buffertanken.

Skaderne udgjorde et tab på ca. 500.000 kr. Sagen var blevet anmeldt til politiet.

Han kunne ikke komme i tanke om nogen, der skulle have haft et ønske om at lave hærværk på hans marker.

G har forklaret, at hun hjælper til med at lave regnskab på gården. Driften står hendes mand for.

Hun havde bemærket, at markerne havde taget skade.

A havde været ude for at besigtige skaderne.

Buffertanken anvendes kun til rent vand, og der var aldrig kemikalier i den tank. Hendes mand havde været meget mærket af episoden, idet han betragtes som en god og dygtig landmand. Hun kunne ikke komme i tanke om nogen, der skulle have haft en grund til at ønske at skade hendes mand.

C har forklaret, at han arbejder som forsikringsmægler i 38 år. Hans opgave er at bistå kunden i sager mellem kunden og forsikringsselskabet. Han var i 2022 blevet kontaktet af A i forbindelse med sagen. Han havde vejledt om, at sagen skulle politianmeldes og havde vejledt om processen med forsikringsselskabet. Han har tidligere haft en sag om hærværk på landbrugsafgrøder.

Han var enig i, at der måtte være tale om hærværk, idet der ikke var nogen grund til, at E selv skulle have sprøjtet markerne med Roundup.

Efter forsikringsselskabets afvisning af sagen, havde E bedt ham om at udarbejde en rapport til forsikringsselskabet med beskrivelse af, hvorledes man mente, at der måtte være tale om hærværk. Han mente ikke, at forsikringsselskabet havde haft alle de nødvendige oplysninger til at lave en ordentlig vurdering. Han havde også talt med A om sagen, og at A også skulle bidrage med oplysninger.

Dunken med Roundup var på 20 liter, og dunken med planteværnsmidler var på 5 liter, så han mente ikke, at E kunne tage fejl af de to dunke og sprøjte Roundup ved en fejl.

Politiet var blevet bedt om at genoptage hærværkssagen, selvom den i første omgang var blevet henlagt.

Politiassistent

B

har forklaret, at han på daværende tidspunkt havde siddet i visitationscenteret. Hans opgave havde været at vurdere, hvilke skridt der skulle foretages, når en anmeldelse blev modtaget. Det havde dengang været vidnets vurdering, at der ikke var yderligere efterforskningsskridt at foretage, idet der var gået 14 dage fra det potentielle gerningstidspunkt og frem til anmeldelsen. Eventuelle spor ville være blevet visket bort af vejret. Han kunne godt huske, at der var blevet indleveret en anmodning om genoptagelse, men han kunne ikke huske nærmere herom. Sagen var ikke blevet genoptaget. Politiet havde ikke foretaget efterforskningsskridt i forbindelse med sagen.

A har forklaret, at han siden 80'erne har arbejdet som planteavlskonsulent. Hans opgave er at vejlede landmænd indenfor planteavl. E er en af hans kunder og har været det i ca. 15 år. Vidnet har hjulpet med at lave bl.a. planer og indberetninger. Det er hans indtryk, at E er omhyggelig med sin drift af gården.

Han havde efter kontakt fra E besigtiget skaderne på marken og havde vurderet, at der var tale om skader som følge af sprøjtning med Roundup. Planterne var ved at dø, da han besigtigede markerne. Det var vidnets vurdering, at der var tale om hærværk.

Der havde ikke været tegn på, at der var blevet blandet Roundup i gødnings-tanken. Der var dog blevet fundet spor af et stof på buffertanken, der ved efterfølgende analyse havde vist sig at være Roundup. Der var ikke fundet spor af Roundup nede i buffertanken, men denne havde været fyldt og tømt så mange gange i tidsrummet fra den skadende sprøjtning og frem til prøvetagningen, at det alligevel ikke ville være muligt at finde spor af Roundup nede i selve tanken.

Roundup anvendes til at fjerne afgrøder, så det skulle ikke bruges på daværende tidspunkt. Han mente, at det ville være usandsynligt og formålsløst, at E selv skulle have hældt Roundup i buffertanken ved en fejl eller med vilje.

Marksprøjten og Roundup'en havde været låst inde. Det er forbudt at hælde kemikalier direkte i buffertanken.

Det kunne ikke være grundet fejl i sprøjteplanen, at skaderne var sket. Samme plan var dagene forinden anvendt på andre marker, og disse stod fint og uden skader.

D har forklaret, at han er ansat som skadeskonsulent ved Gjensidige, hvor han har som opgave at foretage undersøgelse af skadesanmeldelser. Han skal undersøge og fremskaffe fakta. Han havde foretaget besigtigelse på gården, og der havde efter hans vurdering ikke været nogle tegn på hærværk. Han havde været på gården i en times tid og havde gennemgået stedet sammen med E

De eneste adgangsveje på gården var indkørslen samt en vej ved marken med retning mod naboen.

Han havde syntes, at anmeldelsen om hærværk lød underlig, og han havde ikke selv været bekendt med lignende sager. Der havde engang været tyveri på gården, men den sag havde ikke nogen forbindelse til denne sag.

Han havde spurgt E ind til, hvorvidt der kunne være nogen, der kunne have haft grund til at udøve hærværk på marken. E havde svaret, at han ikke havde kendskab til nogen.

Han havde syntes, at det var underligt, at den omtalte klæbrige masse på siden af buffertanken ikke var blevet bemærket af E før A senere kom på besigtigelse på gården.

Han havde ikke selv noget bud på, hvorledes skaderne på markerne var sket, men han havde ikke selv set tegn på, at der skulle være tegn hærværk.

Parternes synspunkter

E har i sit påstandsdokument anført:

" ...

Det gøres gældende, at konstaterede skade på sagsøgers afgrøder udgør en dækningsberettiget skade.

Det bemærkes, at bevisbyrden for, at der er indtrådt en forsikringsbegivenhed, jf. teori og praksis, ikke er nogen streng bevisbyrde.

Hærværk er omfattet af den tegnede forsikring med tilhørende betingelser, hvilket der er enighed om.

Det påhviler sagsøger som forsikringstager at godtgøre, at der er indtrådt en skade ved en forsikringsbegivenhed, der er omfattet af police med tilhørende forsikringsbetingelser.

Det gøres gældende, at bevisbyrdekravet er en relativ lempelig bevisbyrde, jf. teori og retspraksis. Det afgørende er, om forsikringstagers

forklaring, sammenholdt med sagens omstændigheder, kan anses for at være troværdig / plausibel, jf. bl.a. U 1988.90 Ø.

Det gøres gældende, at sagsøger i tilstrækkelig grad har godtgjort, at der er indtrådt en skade (ødelagte afgrøder), der er forårsaget af en forsikringsbegivenhed (hærværk), der er omfattet af gældende police med tilhørende forsikringsbetingelser.

Der er enighed om, at sagsøgers afgrøder er ødelagt, og at dette skyldtes, at afgrøderne blev sprøjtet med Round-Up.

Det gøres gældende, at afgrøderne er ødelagt som følge af, at en udefrakommende person har fyldt Round-Up i vandtanken, dvs. at afgrøderne er ødelagt ved hærværk.

Det må have formodning imod sig, at sagsøger selv hældte Round-Up i vandtanken.

Det bestrides, at skaden indtrådte som følge af, at sagsøger ved en fejl selv hældte Round-Up i vandtanken, hvilket ikke er plausibelt. Bevisbyrden herfor påhviler sagsøgte og er ikke løftet.

Det forhold, at der i nærværende sag ikke er foretaget en politiundersøgelse, kan ikke føre til, at det ikke i tilstrækkelig grad er godtgjort, at skaden er en følge af hærværk, da dette alene beroede på politiets vurdering af relevante muligheder for efterforskning, der kunne føre til identifikation af en mulig gerningsmand. Endvidere var der tale om en beslutning, der ikke beroede på sagsøger.

Sagsøgers udlægning af hændelsesforløbet er plausibelt og understøttes af sagens øvrige faktiske oplysninger, hvorfor der bør meddeles forsikringsdækning.

Der henvises til støtte for, at der skal meddeles forsikringsdækning, til en tilsvarende sag, som blev afgjort i ankenævnet for forsikring, jf. ANK 90641, hvor et forsikringsselskab med urette havde afvist at yde erstatning som følge af hærværk. Selvom det blev oplyst, at hærværk ikke kunne dokumenteres, fandt Ankenævnet det mest sandsynligt, at en ukendt gerningsmand på et ukendt tidspunkt havde hældt syre i bilens brændstoftank, hvorfor forsikringsselskabet blev tilpligtet at yde forsikringsdækning. Det gøres gældende, at samme formodning må gælde i nærværende sag, hvor hærværk er den mest plausible forklaring på den opståede skade.

Opsummerende gøres det gældende, at bevisbyrden for, at der foreligger en dækningsberettiget forsikringsbegivenhed, er lempelig, og at den i tilstrækkelig grad er løftet.
 ...”

Gjensidige Forsikring har i sit påstandsdokument anført:

” ...

Til støtte for den nedlagte frifindelsespåstand gøres det overordnet gældende, at sagsøgeren har bevisbyrden for, at der er indtruffet en *forsikringsdækket begivenhed* (hærværk på de i sagen omhandlede afgrøder på sagsøgers marker). Det gøres i den forbindelse gældende, at sagsøgeren ikke har løftet denne bevisbyrde.

Det er ubestridt, at sagsøgeren skal føre et sikkert bevis for, at der er begået hærværk, jf. definitionen i forsikringsbetingelserne, der fremgår af sagen bilag 2, side 72:

”Hærværk

Ved hærværk forstås skader forvoldt forsætligt (med vilje) og i ond vilje af personer uden lovlig adgang.”

Det bestrides således, at der er tale om en hærværksskade.

Det fremgår af bilag A, at sagsøgeren anmeldte skaden telefonisk den 6.5.2022, hvor sagsøger spurgte om hærværk dækkes. Samme dag blev taksator rekvireret, som under besigtigelsen spurgte ind til skadeårsagen, hvilket sagsøger ikke endeligt kunne fastslå. Sagsøger anfører, at han mistænkte hærværk, men kunne ikke nærmere redegøre for mistanken.

Der er yderligere blevet fortaget undersøgelser for at imødekomme sagsøger, jf. bilag B. Fra skaderapporten d. 9.6.2022 har sagsøgeren på intet tidspunkt sandsynliggjort mistanken om hærværk, som danner grundlag for sagen mod sagsøgte. Dette fremgår ej heller af de fremlagte bilag. Sagsøger har ikke, når adspurgt, kunne fremkomme med et muligt motiv for dette hærværk. Det anføres ydermere, at sagsøgers egen landbrugskonsulent formoder, at det er sagsøger, der ved en fejl har sprayet marken med Roundup. Tilmed oplyses det, at sagsøger opbevarer Round-up på gården i samme lokale som planteværnsmidlerne.

Sagsøgte bestrider, at anmeldelsen til politiet og en evt. ændring af kategoriseringen af sagstypen til ”groft hærværk” betyder, at politiet anerkendte, at skaden på afgrøderne skyldtes groft hærværk ud fra de op-

lyste omstændigheder, jf. replikkens s. 3. Politiet bemærker tværtimod, at sagen ikke yderligere efterforskes grundet de manglende relevante muligheder for efterforskning.

Det kan ikke anses som en anerkendelse af hærværket, at politiet alene giver sagen et nyt journalnummer.

I forhold til sagsøgerens synspunkter om, at politiet efterfølgende har ændret sagstypen til at angå "groft hærværk", skal det bemærkes, at det fremgår af bilag 4 og af citatet i replikken s. 4 at "*Politiet har den 09/05-2022 modtaget en anmeldelse om Groft hærværk*" (min understregning). Politiets sag angik således allerede groft hærværk i relation til den indledende sagsbehandling.

Som anført ovenfor gøres det gældende, at **sagsøger skal føre bevis for, at det er mere end overvejende sandsynligt**, at skaden er sket ved

- at en ukendt gerningsmand har medbragt en 20 liter stor dunk med Roundup
- på et tidspunkt mellem den 19. april 2022 klokken 18 til 20. april 2022 klokken 06
- mens sagsøgeren selv var på ejendommen
- hvorefter gerningsmanden er gået eller kørt til sagsøgerens ejendom med denne 20 liters dunk
- for at hælde 20 liter Roundup i den tank, der ses på disse fotos:

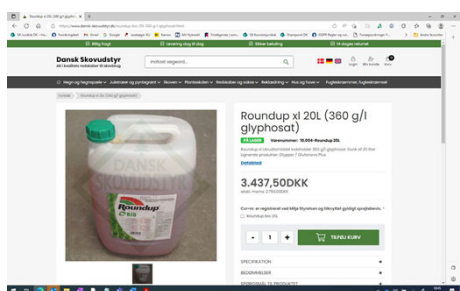

Det gøres som nævnt gældende, at sagsøgeren ikke har denne bevisbyrde med den nævnte beviskrav angående "mere end overvejende sandsynligt", jf. Lærebog i erstatningsret (8. udg.) af Bo Von Eyben, side 305. Det gøres i derfor gældende, at det således ikke er tilstrækkeligt, at "*det ikke er usandsynligt, at en og/eller flere udefrakommende person(er), herunder tillige personer i ond vilje og uden lovlig adgang kan indfinde sig på ejendommen og forvolde forsætlig skade.*", jf. replikkens s. 3 (min understregning), for at der kan være tale om dækningsberettiget hærværk.

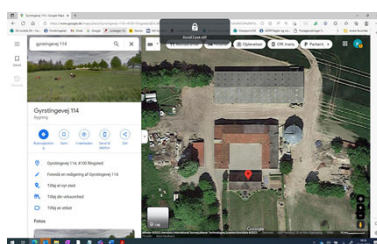
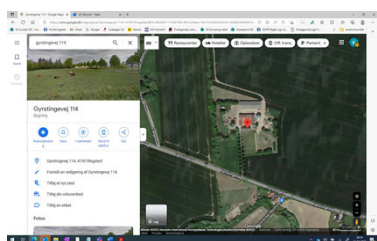
Det skal i den forbindelse fremhæves, at sagsøgeren over for Gjensidiges skadekonsulent selv har oplyst følgende (bilag B, side 4):

- *Vedrørende hæværk havde FT ingen konkret mistanke. Han havde heller ingen hypotese om hvem der kunne have lavet hæværket. FT har ingen uvenner, ligesom han heller ikke har haft ansatte som er opsagt m.v. Han forestod driften alene.*

I tillæg til ovenstående skal det bemærkes, at 20 liter Roundup udgør en værdi på mere end kr. 3000:

Nedenfor ses luftfotos af sagsøgerens ejendom. Sagsøgeren har i proceskrift 1 på side 2 oplyst, at buffertanken ultimo april 2022 var placeret der, hvor GPS-symbolet er på nedenstående fotos.

Gjensidiges skadekonsulent kørte den 9. juni 2022 til sagsøgerens ejendom med henblik på at få belyst sagens omstændigheder. Det fremgår af bilag 5, side 2, at mødet blev afholdt efter forudgående aftale med sagsøgeren. Mødet havde en varighed af 1 time og 2 minutter. Under mødet påviste sagsøgeren blandt andet mulige tilkørselsveje til gårdspladsen, Dammann-maskinen hvormed Roundup blev påført samt rummet hvori han opbevarer Roundup og gødningsmidler.

Følgende fremgår endvidere af bilag B, side 2:

- *FT er alene om driften på gården – herunder såning, gødning og høstning af afgrøderne*

- *FT og hans landbrugskonsulent Jens har forsøgt at konstatere, hvordan skaden er sket. I første ombæring havde Jens sagt at det var FT selv der ved en fejl havde sprayet marken med Roundup. FT var dog ret sikker på at han ikke kunne have kommet Roundup i vandtanken ved en fejl*
- *Adspurgte oplyste FT at det jf. lovgivningen ikke er tilladt at fylde Roundup direkte i vandtanken. Myndighederne "blev helt vanvittige" når de opdagede at landmændene gjorde det*

Herudover fremgår følgende af bilag B, side 5 nederst:

- *Efter forudgående aftale kontaktede jeg FT pr. telefon den 14.06.2022. Han forklarede, at den anden skade, som Jens [red. landbrugskonsulenten] havde omtalt for ham, angiveligt var forårsaget af en menneskelig fejl begået af en medarbejder/ansat. Intet tydede på hærværk.*

Det fremgår af samme side i bilag B, at den hændelse som landbrugskonsulenten var blevet oplyst om, vedrørte en anden landmand, hvor afgrøder også var sprøjtet med Roundup.
..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Retten skal i det udskilte spørgsmål alene tage stilling til, hvorvidt det findes sandsynliggjort, at de i sagen anførte skader på afgrøder skete som følge af hærværk, således som hærværk er defineret i forsikringsbetingelserne.

Det fremgår af landbrugsforsikringens betingelser, at skaderne på afgrøderne alene er dækningsberettiget, hvis der er tale om hærværk.

Det fremgår af sagens bilag og flere af vidneforklaringerne, at skaderne på afgrøderne havde karakter af skader forvoldt ved sprøjtning med ukrudtsmidlet Roundup. Det fremgår endvidere af sagens bilag, at der blev påvist spor af Roundup i afgrøderne på de beskadigede marker.

Det fremgår af det fremlagte, at der ved analyse af en serviet med aftørret materiale fra buffertankens yderside ved åbningen blev påvist spor af glyphosat og AMPA, som er de aktive stoffer i Roundup.

Det er blevet forklaret, at skader i det skete omfang ved sprøjtning med Roundup ville kræve, at der var blevet sprøjtet med 20 liter Roundup.

E har forklaret, at han ikke bevist eller ubevist har foretaget sprøjtning af markerne med Roundup, og at hans sprøjtemaskine samt Roundup og øvrige kemikalier opbevares aflåst. Det fremgik af hans opgørelse over anvendt Roundup, at der ikke havde været et svind i depotet.

Der er i sagen ikke fremlagt dokumentation for, at nogen har skaffet sig en uberettiget adgang til hverken kemikalierummet, sprøjtemaskinen, buffertanken eller gården i øvrigt.

E har forklaret, at han ikke har en konkret mistanke om, at nogen kunne have grund til at ønske at udøve hærværk mod hans ejendom eller afgrøder.

Midt- og Vestsjællands Politi har meddelt, at der ikke forelå tilstrækkeligt med grundlag for at indlede en efterforskning af det til politiet anmeldte hærværk.

E har bl.a. anført, at den eneste plausible forklaring på skaderne må være hærværk.

Gjensidige Forsikring har bl.a. anført, at såfremt der var tale om hærværk, ville dette have krævet, at en ukendt gerningsmand med et ukendt motiv skulle have medbragt en dunk med 20 liter Roundup til en værdi på mere end 3.000 kr. til gården i tidsrummet mellem den 19. april kl. 18.00 og den 20. april kl. 06.00, og at denne ukendte gerningsmand skulle have hældt den medbragte Roundup i vandbuffertanken for derefter at forlade stedet.

På ovennævnte baggrund finder retten, at E ikke har sandsynliggjort, at skaden på afgrøderne er et resultat af hærværk, der i forsikringsbetingelserne er anført som skade forvoldt forsætlig og i ond vilje af en eller flere personer uden lovlig adgang.

E skal efter sagens udfald betale sagsomkostninger til Gjensidige forsikring med 65.000 kr. til dækning af advokatudgift.

THI KENDES FOR RET:

Gjensidige Forsikring frifindes.

E skal til Gjensidige Forsikring betale sagsomkostninger med 65.000 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 13. november 2024

Sag BS-13358/2024-OLR
(15. afdeling)

E
(advokat Christian Duus Ljørring)

mod

Gjensidige Forsikring
(advokat Lauritz Greve Holdt)

Retten på Frederiksberg har den 1. marts 2024 afsagt dom i 1. instans (sag BS-49651/2022-FRB).

Landsdommerne Gitte Rubæk Pedersen, Rikke Skovby og Thomas Kloppenborg (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, E har gentaget sin påstand for byretten om, at Gensidige Forsikring skal anerkende, at der foreligger en dækningsberettiget skade i form af en hærværksskade, og at selskabet skal yde forsikringsdækning i henhold til den af E's tegnede landbrugsforsikring med tilhørende betingelser.

Indstævnte, Gjensidige Forsikring, har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende sagsfremstilling

Der er for landsretten fremlagt udskrift af sprøjtejournal for høståret 2022 for E's landbrugsejendom med angivelse af de forskellige sprøjtemidler, der er anvendt på ejendommen, samt på hvilke marker de er anvendt.

Forklaringer

E A B C
og D har afgivet supplerende forklaring.

E har forklaret bl.a., at han hvert år i løbet af vinteren sammen med A udarbejder en plan for markerne, herunder hvad de skal sprøjtes med. Planen bliver justeret løbende. I april 2022 var markerne i meget fin vækst, og priserne på afgrøder var høje, hvorfor det ville være ulogisk at sprøjte med Roundup, som slår planterne ihjel.

Buffertanken, som er et andet ord for vandtanken, har stået det samme sted på ejendommen i de seneste 20 år, og han har i alle de år, han har haft ejendommen, hentet vand fra tanken uden at hælde kemikalier i den. Da han og A opdagede løbesporet på siden af tanken, vidste de derfor, at der var noget helt galt. Buffertanken er placeret til højre for stuehuset på ejendommen. Der er adgang til ejendommen via en allé på 110 meter. Adgangsvejen på bagsiden af ejendommen fører alene ud på markerne. Der er tale om et spor, som er blevet til efter gentagne kørsler. Kemikalierummet er beliggende ved siden af beholderen. Der var ikke tegn på indbrud i rummet.

Marksprøjten står i maskinhuset, som er beliggende bagerst på ejendommen. Man hælder alle kemikalier direkte i marksprøjten. Det sker ude på marken for at undgå spild. Vandet tager han fra buffertanken, og hvis han sprøjter en hel dag, kan han godt tappe vand fra buffertanken fem eller seks gange. Når han fylder marksprøjten fra tanken, tager det 10-15 minutter. Hvis han ikke er færdig med en opgave en dag, lader han kemikalierne være i marksprøjten og fortsætter næste dag. Når han er færdig med en opgave, undersøger han, om der er kemikalier tilbage i marksprøjten. Hvis det er tilfældet, fortynder han dem med vand og sprøjter dem ud over et større område. Efterfølgende skyller han sprøjten igennem med vand og rensmiddel.

Den 19. april 2022 – dagen før skadens opståen – havde han sprøjtet med de samme plantemidler. Han havde ikke kørt maskinen tom og fortsatte derfor med de samme midler dagen efter.

De omhandlede marker er blevet sprøjtet med ukrudtsmidler i overensstemmelse med planen for ejendommen, hvilket også fremgår af sprøjtejournalen, som dækker hele hans ejendom for 2022. Det fremgår også af journalen, at han ikke havde sprøjtet med Roundup på de omhandlede marker på tidspunktet for skaden. Det fremgår tillige, at han har sprøjtet med andre kemikalier i tiden mellem den 13. april 2022, hvor han senest havde anvendt Roundup, til den 20.

april 2022, hvor skaden skete. Journalen bliver i overensstemmelse med myndighedernes krav opdateret dagligt. Den skal én gang årligt sendes til Landbrugsstyrelsen, men myndighederne kommer også på uanmeldte kontroller. Foreholdt, at den fremlagte sprøjtejournal ikke dækker alle de 360 ha, ejendommen består af, har han forklaret, at der på ejendommen også er brakmarker, som ikke sprøjtes og derfor ikke fremgår af journalen. Det forhold, at det af hans egen opgørelse over anvendelsen af Roundup fremgår, at der er anvendt Roundup på mark 35-0 og 1-0, hvilket ikke fremgår af sprøjtejournalen, må skyldes, at han ved en fejl ikke har skrevet alle sider ud. Han har – som det fremgår af hans opgørelse – ikke haft noget svind i beholdningen af Roundup.

Han sprøjtede den 10. maj 2022 de omhandlede marker med Roundup, fordi afgrøderne alene var halvdøde, men ubrugelige. Det var nødvendigt for at kunne plante nye afgrøder.

A har forklaret bl.a., at en af hans opgaver som landbrugskonsulent er at bistå E med at udarbejde en plan for, hvad der skal ske med hans marker i løbet af året. Planen bliver rettet til, når vejret bliver anderledes end forudsat. Når arbejdet er udført, skal det registreres i sprøjtejournalen, hvad der er anvendt. Journalen sendes til Landbrugsstyrelsen én gang årligt, men registreringen skal ske dagligt, og styrelsen kommer uanmeldt på kontrolbesøg. Angivelserne i sprøjtejournalen viser, hvad der er sprøjtet med på markerne.

Allerede da han så marken, tænkte han, at der var anvendt Roundup. Planterne havde mistet deres grønne glød og var blevet blege. Han og E overvejede selvfølgelig, om de havde lavet en fejl i planen, men det ville ikke få markerne til at se ud på den måde. De tog derfor tilbage til gården for at finde fejkilden. Han kender E godt og ved, at han ikke laver en sådan fejl, og derfor var han med det samme klar over, at der var noget helt galt. Det var ham, der fandt sporet på buffertanken. Det burde ikke være der og så mærkeligt ud, og derfor tog han en prøve, som blev sendt til analyse. Det er ham, der har udarbejdet kommentaren til analyserne. Planteprøve nr. 1 stammede fra den mest skadede mark, hvor planterne var på vej til at dø på grund af den høje koncentration af Roundup. På planteprøve nr. 2 var koncentrationen af Roundup væsentligt mindre og ville ikke slå planterne ihjel. Han og E forudsatte, at der var hældt 20 liter Roundup i 4.000 liter vand i buffertanken. Det meste er suget over i marksprøjten første gang, at denne blev fyldt, hvorfor det var væsentligt fortyndet i næste opfyldning. Når buffertanken bliver tømt, fyldes den automatisk med vand igen.

Roundup anvendes til at fjerne ukrudt fra marken, inden man skal så en ny afgrøde. Det gør man som regel i efteråret. Der kan også anvendes andre løsninger til at fjerne ukrudt. Det afhænger af arten af ukrudt.

Han anførte i sin rapport, at ^E lager var intakt. Der havde ikke været indbrud på ejendommen.

Han er bekendt med en anden sag, hvor en landmand har fået anerkendt en lignende hærværksskade. Det var i samme område i 2013, hvor en mark blev totalskadet på grund af Roundup. Nogen havde udskiftet indholdet i en beholder til gødning med Roundup, hvilket medførte, at landmanden uden at vide det sprøjtede med Roundup. Det blev lagt til grund, at nogen med vilje havde hældt Roundup i beholderen, og det blev anerkendt som en forsikringsskade. Gerningsmanden blev aldrig fundet.

Når der sprøjtes med Roundup i en opløsning som i denne sag, går der mindst en uge og op til 10-12 dage, før det tydeligt kan ses, at der er noget galt. Fordi det var fortyndet, kommer effekten snigende.

^B har forklaret bl.a., at han sammen med sagskoordinatoren valgte ikke at indlede en efterforskning, fordi der ikke var nogen efterforskningsmæssige spor at gå efter. Der var hverken overvågning, mistænkte eller vidner, og bevismateriale ville være vasket væk af eventuel regn efter 14 dage. Derfor ville politiet ikke bruge ressourcer på sagen. Det er ikke udtryk for, at politiet afviser, at der kan være tale om hærværk. Han mener, at sagen oprindeligt blev oprettet som en undersøgelsessag i vagtcentralen. Han ved ikke hvorfor. Koden blev ændret til groft hærværk senere i forløbet.

^C har forklaret bl.a., at han er uddannet assurandør og forsikringsmægler og har arbejdet med forsikring siden 1986. Han har speciale i landbrug. Han har tidligere været politibetjent.

Det var ^A der kontaktede ham i forbindelse med denne sag. På det tidspunkt kendte han ikke ^E

Han har kendt ^A siden 2013, hvor de havde en lignende hærværkssag. Den sag angik et tilfælde, hvor nogen havde tømt en dunk med et andet kemikalie og hældt Roundup i den, hvorefter landmanden anvendte indholdet til at sprøjte med. Som han husker det, fandt man ikke en gerningsmand, men forsikringsselskabet anerkendte det som en hærværksskade.

Det var hans opfattelse, at selskabet ikke havde haft de fornødne oplysninger, da de traf afgørelse i den foreliggende sag. I så fald ville de været nået frem til en anden afgørelse. Han gennemgik derfor ejendommen grundigt og anførte de ting, han mente forsikringsselskabet ikke havde taget højde for, i sin rapport. Blandt andet konstaterede han, at vandtanken stod på en måde, der ville gøre det vanskeligt at læne sig ind over den med en dunk på 20 liter. Det ville derfor

ikke kunne ske, at nogen kom til at hælde Roundup i tanken. Det er korrekt, at han også anmodede politiet om at genoptage sagen, og han talte i den forbindelse med ^B, som efterfølgende sendte ham et journalnummer på sms. Han fik at vide, at sagen blev journaliseret som groft hærværk på baggrund af de oplysninger, han havde sendt, men at der ikke var nogen konkrete spor at gå efter, hvorfor politiet ikke ville genoptage sagen.

^D har forklaret bl.a., at han i 10 år har været ansat i Gjensidige Forsikring i udredningsafdelingen. Inden da var han ansat i en efterforskningsafdeling hos Codan Forsikring. Tidligere har han arbejdet 13 år i politiet, bl.a. som efterforsker.

Da han undersøgte denne sag, havde han et møde med ^E på ejendommen af omkring en times varighed. Der var en venlig og behagelig tone under mødet. Han undersøgte ejendommen og spurgte bl.a. ind til adgangsvejene til ejendommen og mulige motiver til hærværk, men han var ikke oppe på tanken. Der var ikke noget i hans undersøgelser, der pegede i retning af, at der skulle være tale om hærværk, hverken objektive spor eller mulige motiver. Han fandt det ikke sandsynligt, at en gerningsmand skulle have indfundet sig på ejendommen med en dunk Roundup og hældt det i vandtanken. ^E oplyste selv, at der ikke havde været svind i beholdningen af Roundup. Det er ikke noget, som vidnet havde mulighed for at efterprøve.

Det ville have været relevant for ham at vide, hvis der havde været en lignende hærværkssag i området. Det blev han dog ikke informeret om.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Der er enighed om, at den omhandlede skade på afgrøderne er forårsaget af, at markene blev sprøjtet med Roundup. Som forsikringstager har ^E bevisbyrden for, at der var tale om hærværk, og at der således er indtrådt en forsikringsbegivenhed.

^E har anført bl.a., at en ukendt gerningsmand mellem den 19. og 20. april 2022 må have skaffet sig adgang til ejendommens vandtank og hældt 20 liter Roundup i denne, hvilket understøttes af, at der på siden af tanken er fundet spor af Roundup.

Det fremgår af sagen, at den eneste adgangsvej til ejendommen er en 110 meter lang allé, og man skal for at komme til vandtanken ad denne vej passere ejen-

dommens stuehus. Der er tale om en meget stor rund ståltank, og der er ikke direkte adgang til tankens luge, som er placeret øverst på tanken.

De kemikalier, herunder Roundup, som anvendes på ejendommen, bliver opbevaret i samme rum, og det er den samme sprøjtemaskine, som anvendes til at sprøjte de forskellige kemikalier ud på markerne.

Der er ikke oplysninger om, at der er observeret uvedkommende personer eller spor efter sådanne på ejendommen omkring det formodede gerningstidspunkt, ligesom der ikke er oplysninger om, at nogen skulle have et motiv til at skade

E

Under disse omstændigheder finder landsretten, at det ikke er sandsynliggjort, at det er en følge af hærværk, at de omhandlede marker er blevet sprøjtet med Roundup. E har derfor ikke godtgjort, at der er indtrådt en forsikringsbegivenhed. Det forhold, at der den 6. maj 2022 – mere end 14 dage efter det formodede gerningstidspunkt – er fundet spor efter Roundup på ydersiden af vandtanken, kan ikke føre til et andet resultat.

Landsretten stadfæster derfor byrettens dom.

Efter sagens udfald skal E i sagsomkostninger for landsretten betale 40.000 kr. til Gjensidige Forsikring til dækning af udgifter til advokatbistand ekskl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og begrænsede kompleksitet.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal E inden 14 dage betale 40.000 kr. til Gjensidige Forsikring. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.